

J.nr. 2023-10006
Den 20. november 2023

Midtvejsstatus for indsats i forhold til generationsforureninger

1. Indledning

I forbindelse med FL 2021 blev der indgået en politisk aftale mellem regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet, som afsatte 630 mio. kr. til oprensning af de store generationsforureninger i Danmark i perioden 2021-2025. Derfor er regionerne nu i gang med at gennemføre fase 1 i den plan, de har lavet for oprensning af generationsforureningerne. Ved aftalens indgåelse var aftalepartierne enige om at gøre status på indsatsen i 2023 samt drøfte planlægning af de øvrige generationsforureninger.¹

Baggrund

Den daværende miljøminister Esben Lunde Larsen bad i 2018 regionerne udarbejde en liste over de såkaldte generationsforureninger. Ministeriet modtog listen i sommeren 2019. Her blev generationsforureninger af Danske Regioner defineret som forureninger, der har et sådant omfang, at det ikke er muligt at oprense dem inden for de regionale budgetter. Derfor har Danske Regioner arbejdet for en særskilt statslig pulje til oprensning af generationsforureninger. Herved sikres, at indsatsen overfor generationsforureninger ikke sker på bekostning af den øvrige indsats overfor jordforureninger herunder oprydning på kortlagte arealer.

Danske Regioner har udpeget ti generationsforureninger. Danske Regioner har efterfølgende udarbejdet en samlet prioritering af indsatserne over for de udpegede generationsforureninger. De økonomiske estimater og tidsplaner er siden blevet justeret en gang om året.

Aftaleteksten og Finansloven for 2021 fastlægger følgende ramme for oprensning af generationsforureninger:

- Aftalepartierne ønsker, at Himmark Strand, Kærgård Klitplantage, Grinstedværket, Høfde 42 og Cheminovas gamle fabriksgrund skal prioriteres.
Der afsættes 50 mio. kr. i 2021, 100 mio. kr. i 2022, 155 mio. kr. i 2023, 150 mio. kr. i 2024 og 175 mio. kr. i 2025 (pl 2021 niveau). Der er således i alt afsat 630 mio. kr. til generationsforureninger frem mod 2025.
- Aftalepartierne er enige om at gøre status på indsatsen i 2023 og drøfte planlægningen af håndteringen af de øvrige generationsforureninger.

---

¹ Aftale mellem regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om: Finansloven for 2021 (6. december 2020)

- I Finansloven for 2021 bemyndiges miljøministeren til at yde tilskud til regionernes håndtering af generationsforureninger og fastsætte regler om udbetaling af tilskud m.v., jf. tekstanmærkning nr. 198.

Før den politiske aftale om generationsforureningerne i 2020 blev der af flere omgange tilført midler til Kærgård Klitplantage, Høfde 42 og Grindsted. Senest ved aktstykke 137 fra 2019, hvor der blev afsat 100 mio. kr. til oprensning af generationsforureningerne, der stammer fra Grindstedværket (Grindsted by og Kærgård Klitplantage) samt Cheminova på Harboøre Tange.²

Bekendtgørelse

Med hjemmel i Finansloven for 2021 (og de følgende finanslove) er der i Bekendtgørelse om tilskud til regionsrådets oprensning af generationsforureninger m.v.³ fastlagt, hvilke krav der stilles til regionernes ansøgning om tilskud til oprensning af generationsforureninger. Ansøgningen sendes til Miljøstyrelsen, der står for udbetaling af tilskud til regionerne. Miljøstyrelsen sender tilsagn om tilskud til regionerne, indenfor den årlige bevilling, der er afsat på finansloven. Tildeling af tilskud sker efter den plan Danske Regioner har udarbejdet. Planen justeres af Danske Regioner hvert år ved årets udgang. Planen kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.⁴

Tilskud fra EU's genopretningsfond

Efter indsatsen blev besluttet med finanslovsaftalen for 2021, blev der i løbet af 2021 en mulighed for at få planen medfinansieret af EU's genopretningsfond, som en del af den danske genopretningsplan. Der blev afsat 280 mio. kr. (pl 2021) i perioden 2021-2025 i tilskud. EU har fastlagt tre milepæle i den forbindelse:⁵

1. I 1. kvartal af 2022 skulle fire ansøgninger om oprensninger være godkendte
2. I 4. kvartal af 2023 gennemføres midtvejsstatus for indsatsen i forhold til godkendte projekter, herunder gennemførte justeringer
3. I 2. kvartal af 2026 skal afværgeforanstaltninger være igangsat på mindst fire forskellige generationsforureninger.

Hvad er en generationsforurening?

Generationsforureningerne defineres af regionerne som forureninger, hvor håndteringen af risikoen fremadrettet vurderes at koste mere end 50 mio. kr., og som samtidig udgør en risiko for et af de offentlige indsatsområder i forhold til jordforurening, nemlig menneskers sundhed, grundvand, natur og overfladevand. Generationsforureningerne er karakteriseret ved at være teknisk og miljømæssige komplicerede at rense op og har i praksis vist sig at være økonomisk uoverkommelige for regionerne at rense op.

De ti generationsforureninger er placeret i Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark, Det drejer sig om Høfde 42, Cheminovas gamle fabriksgrund Rønland (Cheminovas nuværende fabriksgrund), Kærgård Klitplantage, Himmarn Strand, Det tidligere Grindstedværkets fabriksgrund, Lundtoftevej, Naverland, Vestergade 5, og Collstropgrunden. Se figur 1.

---

² Aktstykke nr. 137, Folketinget 2018-2019, Folketingstidende tillæg E

³ Bekendtgørelse nr. 1157 af 4. september 2023 om tilskud til regionsrådets oprensning af generationsforureninger m.v.

⁴ <https://edit.mst.dk/media/3dkiwevu/2022-12-07-status-for-generationsforureninger-2022.pdf>

⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10154-2021-ADD-1/en/pdf> side s. 13-14

Figur 1: Geografisk placering af de ti generationsforureninger i tre regioner

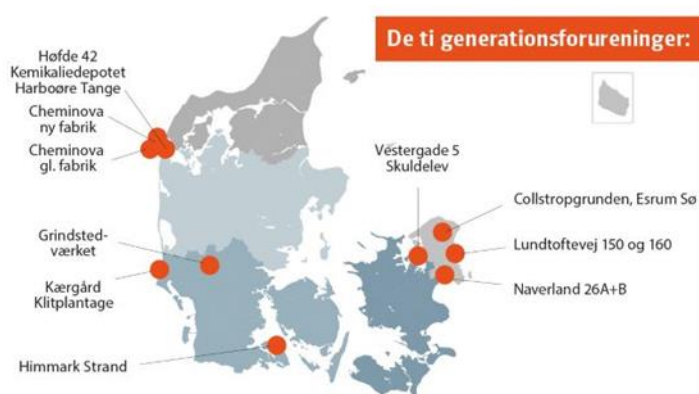

Illustration fra Danske regioner, 2020. (<https://www.regioner.dk/services/nyheder/2020/april/plan-for-generationsforureninger-er-klar-lad-os-snart-komme-i-gang/>)

2. Opsummering af regionernes statusopdatering af 2023

Miljøministeriet har i september bedt regionerne om at give en midtvejsstatus på resultaterne af indsatsen i for generationsforureninger. Afsnit 2 og 4 sammenfatter regionernes status, mens afsnit 3 indeholder oplysninger om økonomien i forbindelse med indsatsen.

Forud for tildelingen af midlerne på Finansloven for 2021 til fase 1 havde regionerne generelt et kendskab til karakteren og udbredelsen af og risikoen ved de ti generationsforureninger i 2020. Der var dog forskel i viden om de enkelte forureninger. På nogle generationsforureninger har været udført omfattende undersøgelser, ligesom der på har været gennemført visse afværgeforanstaltninger eller deloprydninger, mens andre generationsforureninger er mindre undersøgte.

For midlerne fra aftalen om Finansloven for 2021 er der i perioden 2021-2023 blevet igangsat én oprensning, to oprensningsudbud og fire udvidede forureningsundersøgelser, der nu er afsluttet, så der kan igangsættes udarbejdelse af udbud.

Oprensning er igangsat ved Kærgård Klitplantage. Udbud for oprensning af generationsforureningerne er igangsat for Himmark Strand og Høfde 42. Regionerne forventer, at udbuddet for Høfde 42 kan afsluttes primo 2024 og primo 2024 for Himmark Strand. De resterende lokaliteter har ikke haft udbud på oprensningerne endnu. Region Hovedstaden forventer et udbud på oprensningen ved Collstropgrunden i 2025.

For Cheminovas gamle fabriksgrund vil Region Midtjylland genoverveje om finansieringen af oprensningen skal gennemføres i fase 1 som hidtil planlagt, eller om finansieringen skal rykkes til fase 2. Overvejslen skyldes, at Region Midtjylland ved omfordeling af midlerne kan prioritere oprensningen Høfde 42, der er økonomisk udfordrende og drage læring af oprensningen for Høfde 42, ved oprensningen af Cheminovas gamle fabriksgrund. Cheminovas gamle fabriksgrund var prioriteret i finanslovsaftalen for 2021, men der har løbende været særligt politisk fokus på, at få påbegyndt oprensningen af Høfde 42.

Status for oprensning og udbud for de enkelte generationsforureningerne fremgår af afsnit 4.

Finansieringen til at påbegynde oprensningerne af generationsforureninger med 630 mio. kr. (pl. 2021 niveau) på finansloven i perioden fra 2021 til 2025 var baseret på regionernes samlede plan for generationsforureninger fra november 2020. Der er løbende sket ændringer af regionernes tidsplaner og økonomi som første gang blev estimeret i 2020. Ændringerne fremgår af tabel 3.

Ændringerne skyldes, at generationsforureningerne er komplekse at oprense, og at der i undersøgelses- og oprensningsprocesserne løbende opnås ny viden og nye erfaringer, der kan resultere i ændringer. Denne virkelighed var også udgangspunktet for regionernes faseinddeling og skøn over de økonomiske estimater i samlede plan for generationsforureninger fra 2020. Ligeledes har inflationen i 2022/2023 påvirket den samlede omkostning til gennemførelse af oprensningerne ved bl.a. Høfde 42 og Cheminovas gamle fabriksgrund væsentligt. Regionernes opdaterede plan for generationsforureninger for 2023 forventes fremsendt til Miljøministeriet i december 2023.

3. Sammenfatning af økonomi

Den overordnede økonomi for perioden 2021 til september 2023 fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Overordnet økonomi for generationsforureninger fra 2021-september 2023

Økonomi for generationsforureninger	(mio. kr.)
Bevilling i løbende priser	313,9
Tilsagn	169,1
Udbetalte midler til regionerne	51,6
Til regionernes udgifter	6,0
Til eksterne ydelser og materialer	45,5
Til Miljøstyrelsen administration	2,0

Kilde: Miljøstyrelsen

Der forventes inden udgangen af 2023 at været givet tilsagn for yderligere godt 140 mio. kr. Et mere udbygget skema findes i tabel 4.

De tre regioner har fået tilsagn om tilskud til oprensings- og undersøgelsesprojekter ved 8 af generationsforureningerne på i alt 169.100.000 kr. Ud af dem har Region Syddanmark og Region Hovedstaden fået udbetalt 51.568.152 kr. til de 7 af forureningerne. Region Midtjylland afventer resultatet af udbuddet på Høfde 42 før, der kan ske en udbetaling. Fordelingen af de udbetalte midler er, at 6.049.705 kr. er gået til regionernes administration og 45.518.447 kr. er gået til eksterne ydelser og materialer.

Regionerne har i 2021 og 2022 søgt alle midler afsat på Finansloven det pågældende år med undtagelse af 1 mio. kr. til Miljøstyrelsens administration i 2022. I 2023 har regionerne indtil videre søgt 19 mio. kr. af de afsatte 161,8 mio. kr.⁶ til generationsforureningerne. Danske Regioner har i starten af september måned oplyst, at ansøgninger fra regionerne om de resterende midler afsat i 2023 fremsendes til Miljøstyrelsen senest 1. november 2023, og Miljøstyrelsen har oplyst at disse er modtaget.

⁶ Jf. 23.24.54. Støtte til indsats vedrørende generationsforureninger mv. (tekstanm. 198) i Finansloven for 2023, er der ved intern statslig overførsel adgang til at overføre op til 1 mio. kr., heraf 2/3 til lønsum til § 23.21.01. Miljøstyrelsen til administration i årene 2022 til 2025, dog maksimalt svarende til de faktiske udgifter. I 2023 er der derfor afsat 162,8 mio. kr. til arbejdet med generationsforureningerne.

Regionerne har ikke givet præcise oplysninger om deres vurdering af den endelige og samlede finansiering til gennemførelse af oprensningsprojekterne ved forureningerne. Danske Regioner skal fremsende en ny vurdering i en opdateret plan for generationsforureninger ved udgangen af 2023. Det seneste bud på den samlede pris fra december 2022 blev udarbejdet i en periode med stor usikkerhed om den fremtidige prisudvikling. På det tidspunkt skønnede Danske Regioner en samlet udgift på 3.575 mio. kr., men understregede de store usikkerheder ved dette skøn.

Som en del af den danske genopretningsplan er der afsat midler til indsatsen vedrørende generationsforureninger. Finansieringen hertil kommer fra EU's genopretningsfond, og ifølge Finansloven for 2023 er der afsat 50 mio. kr. i 2021, 50,6 mio. kr. i 2022, 52,6 mio. kr. i 2023, 57,8 mio. kr. i 2024 og 78,8 mio. kr. i 2025.

4. Opsummering af regionernes svar for hver generationsforurening

En sammenfattende oversigt over status for de enkelte generationsforureninger fremgår af tabel 2:

Tabel 2: Sammenfattende oversigt over karakter og status for de enkelte generationsforureninger

Lokalitet	Forureningstype	Risiko	Status 2021-sept. 2023
Region Midtjylland			
Høfde 42	Forureningen stammer fra deponering af affald fra produktion af pesticider mv. på virksomheden Cheminova, nu FMC. Forureningen består hovedsageligt af pesticider og kviksølv.	Risiko for overfladevand (Vesterhavet) og Natura 2000-området i Knopper Enge. Risiko er midlertidigt håndteret med jernspuns, dog er der bade- og fiskeriforbud på en strækning i Vesterhavet.	Udvidede forureningsundersøgelser afsluttet. Udbud forventes afgjort ultimo 2023. <i>Afventer finansiering.</i> Auriga Industries A/S har bidraget med 125 mio. kr. til håndteringen af Høfde 42.
Cheminovas gamle fabriksgrund	Affaldshåndteringen ved produktion af pesticider i 1950'erne og 1960'erne. Hovedsageligt pesticider og kviksølv.	Risiko for overfladevand (Limfjorden) og Natura 2000-området i Knopper Enge.	Udvidede forureningsundersøgelser afsluttet. Udbud ultimo 2025. <i>Afventer finansiering.</i>
Rønland, Cheminovas nuværende fabriksgrund (nu FMC)	Forureningen skyldes udslip af miljøfremmede stoffer samt deponering af kemikalieaffald. Forureningen består af en lang række forskellige kemikalier til brug ved pesticidproduktion.	FMC foretager frivillig afværgepumpning for at undgå spredning af forurenede grundvand til omgivende miljø på begge lokaliteter.	Det præcise omfang af forureningen er ukendt. Fortsat drift på lokaliteten vil komplicere og fordyre håndteringen. Afventer finansiering.
Region Syddanmark			
Kærgård Klitplantage	Forureningen stammer fra deponering af spildevand fra Grindstedværket i	Forureningen udgør risiko for overfladevand (Vesterhavet). Der er badeforbud langs	Oprensning påbegyndt med løbende udbud på kemikalier. Metoden er mere effektiv end

	perioden 1956-1973 og består af en række stoffer, bl.a. kviksølv, cyanid og klorerede opløsningsmidler.	stranden ud for forureningen, som hvert år strømmer ud i havet.	forventet. Badeforbuddet forventes ophævet i ca. 2040.
Det tidligere Grindstedværkets fabriksgrund	Forureningen stammer fra spild, deponering og udledning af bl.a. klorerede opløsningsmidler fra Grindstedværkets produktion siden 1924.	Forureningen udgør en risiko for overfladevand (Grindsted Å).	Udvidede forureningsundersøgelser påbegyndt. Afventer finansiering.
Himmark Strand	Forureningen skyldes deponering af spildevand fra Danfoss i perioden 1950 til 1967 som bl.a. indeholder olie og klorerede opløsningsmidler.	Forureningen udgør en risiko for overfladevand (Lillebælt). Forureningen har medført et badeforbud langs stranden.	Udvidede forureningsundersøgelser afsluttet. Udbud forventes afgjort primo 2024. Danfoss har bidraget med 25 mio. kr. i et samarbejde med kommunen og regionen til undersøgelser af forureningens omfang og metoder til afværge.
Region Hovedstaden			
Lundtoftevej	Forureningen stammer fra produktion af køleskabe og består af klorerede opløsningsmidler.	Forureningen udgør en risiko for en grundvandsressource i et område med særlig drikkevandsinteresse. Det er ikke påvist, at forureningen udgør en risiko for indvinding af drikkevand.	Udvidede forureningsundersøgelser påbegyndt og forventes afsluttet primo 2024.
Naverland	Forureningen består af klorerede opløsningsmidler og stammer fra en tidligere virksomhed, der omlastede og videresolgte kemiske stoffer.	Forureningen udgør en risiko for grundvand, men afværgeløsninger fra regionen og vandforsyningsselskabet sikrer drikkevandsindvindingen imod forureningen.	Udvidede forureningsundersøgelser af forureningsfanen er påbegyndt og forventes afsluttet i 2024.
Vestergade 5	Forureningen består af klorerede opløsningsmidler, der stammer fra en tidligere metalvarefabrik.	Forureningen udgør en risiko for grundvand i et område med særlig drikkevandsinteresse og har spredt sig til områder med eksisterende vandindvinding. Der er	Et skitseprojekt for oprensning af kildegrunden er under udarbejdelse og forventes afsluttet ultimo 2023.

		etableret delvise afværgeløsninger for at afhjælpe risiko.	
Collstropgrunden	Forureningen består hovedsageligt af arsen, krom og kobber og stammer fra træimprægning af telefonpæle.	Forureningen udgør en risiko for natur og på længere sigt overfladevand (Esrum Sø).	Udvidede forureningsundersøgelser påbegyndt. Udbud forventes i 2025

I det følgende opsummeres regionernes status for de enkelte jordforureninger.

Generationsforureningerne beliggende i Region Syddanmark

Himmark Strand

Baggrund:

Himmark strand ligger på Als. Forureningen skyldes deponering af spildevand fra Danfoss i perioden 1950 til 1967 som bl.a. indeholdte olie og klorerede opløsningsmidler. Forureningen udgør en risiko for overfladevand i Lillebælt. Forureningen har medført et badeforbud langs stranden.

På Himmark Strand var de historiske oplysninger og indledende forureningsundersøgelser afsluttede, inden starten på indsatsen for generationsforureninger. Regionen havde igangsat de udvidede forureningsundersøgelser, og der var ikke udført afværgeforanstaltninger endnu.

Status for projektet september 2023:

De udvidede forureningsundersøgelser er afsluttede, og der er påbegyndt et udbud. Afslutningen på udbuddet sker i 1. kvartal 2024, og regionen forventer, at oprydningen/afværgeforanstaltningen er afsluttet i 2026-2027.

Uventede forhold eller ny læring:

Der konstateret en større udbredelse af forureningen end forventet. Derudover er der konstateret blød bund, som besværliggør etableringen af dæmninger. En udfordring for projekter er, at lokaliteten ligger inden for et NATURA 2000 område, og regionen oplyser, at arbejdet med at indhente tilladelser er udfordrende og tager tid. Det gælder f.eks. at skaffe udledningstilladelser.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensingsprojekter ved Himmark Strand på 20 mio. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 14.469.452 kr. Danfoss har givet tilsagn om bevilling af 25 mio. kr. til oprensning af forureningen ved Himmark Strand⁷.

Kærgård Klitplantage

Baggrund:

Forureninger ligger på Vestkysten mellem strandene i Vejers og Henne. Forureningen stammer fra deponering af spildevand fra Grindstedværket i perioden 1956-1973 og består af en række stoffer, bl.a. kviksølv, cyanid og klorerede opløsningsmidler. Forureningen udgør risiko for overfladevand i Vesterhavet. Der er badeforbud langs stranden ud for forureningen.

⁷ Status for generationsforureninger, Danske Regioner, 17. december 2022.

<https://edit.mst.dk/media/3dkiwevu/2022-12-07-status-for-generationsforureninger-2022.pdf>

Ved vedtagelsen af bevillingen på Finansloven for 2021 var de indhentningen historiske oplysninger, de indledende og udvidede forureningsundersøgelser afsluttede. I perioden 2008-2009 var der afgravet forurenede jord over grundvandsspejlet i grube 1 og 2, og jorden og øvrige materialer blev sendt til rensning. Dette blev gentaget i 2013-2014 for grube 3 og 4. Denne indsats var statsligt finansieret.

Status for projektet september 2023:

Udbud for rådgiver og entreprenør, samt kontrakter er afsluttede. Regionen er begyndt på oprydnings- og afværgeforanstaltninger. Den kemiske oprensning i gruberne forventes at overholde tidsplanen for fase 1 og være afsluttet i 2024. Den biologiske oprensning i gruberne forventes at blive afsluttet i 2027. Det forventes, at virkningen af disse indsatser skal monitoreres frem til ophævelse af badeforbuddet i ca. 2040.

Uventede forhold eller ny læring:

Regionen har konstateret, at den valgte oprensningmetode har været mere effektiv end forventet. Tidshorizonten for oprensning er dog uændret.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Kærgård Klitplantage på 36 mio. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 18.901.598 kr.

Det tidligere Grindstedværkets fabriksgrund

Baggrund:

Forureningen stammer fra spild, deponering og udledning af bl.a. klorerede opløsningsmidler fra Grindstedværkets produktion fra 1924 til 1960. Forureningen udgør en risiko for overfladevand i Grindsted Å.

I 2021 var de historiske oplysninger og de indledende forureningsundersøgelser afsluttede, de udvidede forureningsundersøgelser var påbegyndte, og ingen afværgeforanstaltninger var udført endnu.

Status for projekterne september 2023:

De indledende forureningsundersøgelser er afsluttede, og de udvidede forureningsundersøgelser er påbegyndt med en forventet afslutning i 2024. Regionen oplyser, at i henhold til den tidligere udarbejdede oversigt over projekter, vil drift af oprensning af fanen fra fabriksgrunden være færdig ca. 2038. Oprensning og efterfølgende drift ligger forventeligt i fase 2. En opdateret tidsplan kan fastlægges, når midlerne til fase 2 er kendte.

Uventede forhold eller ny læring:

Regionen forventer, at det vil være hensigtsmæssigt med inddragelse af forsknings- og udviklingsaspekter i forhold til en så kompleks forurening, f.eks. i forhold til udvikling af nye metoder, og bedre forståelse af spredning af forurenede stoffer.

Økonomi:

Regionen har fået tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter på 10,4 mio. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 2.290.173 kr.

Generationsforureninger beliggende i Region Midtjylland

Cheminovas gamle fabriksgrund

Baggrund:

Forureningen skyldes Cheminovas affaldshåndtering ved produktion af pesticider, herunder anvendelse af kviksølv i 1950'erne og 1960'erne. Forureningen udgør en risiko for overfladevand i Limfjorden og Natura 2000-området i Knopper Enge.

Regionen oplyser, at Cheminova etablerede fabrikken i 1953 på fabriksgrunden på Harboøre Tange. Fabrikken var i drift på denne lokalitet i perioden 1953-1961, hvor den flyttede til den nuværende placering på Rønland. I 1980'erne blev der lavet indledende undersøgelser på fabriksgrunden, der efterfølgende har været undersøgt ad flere omgange. Undersøgelserne har dokumenteret forureningen, herunder også spredningen af forurening til det nærliggende Natura 2000 område.

Det amerikanske selskab FMC Corporation købte i 2015 Cheminova af Auriga Industries A/S (datterselskab til Aarhus Universitetsforskningsfond og holdingselskab for Cheminova). På den gamle fabriksgrund har Cheminova og senere FMC siden 1980'erne drevet en frivillig afværgeløsning i form af oppumpning og rensning af forurenede grundvand fra lokaliteten, med henblik på hydraulisk kontrol af forureningen.

Status for projektet september 2023:

I perioden 2021-2023 er der blevet gennemført forarbejder med henblik på dimensionering af oprydningen. Der er bl.a. lavet geotekniske undersøgelser samt supplerende forureningsundersøgelser på fabriksgrunden for at afgrænse forureningen og tilvejebringe det fornødne grundlag for håndtering af risikoen fra forureningen, uden at der er behov for at have drift af et afværgeanlæg. Der er tilvejebragt det nødvendige grundlag for udbud af oprensningen af Cheminovas gamle fabriksgrund, herunder forureningsmæssige, geotekniske og infrastrukturelle oplysninger.

Region Midtjylland har oplyst, at Regionsrådet har besluttet, at udbud af oprensningen af fabriksgrunden skal ske tidsforskudt med 1-2 år fra udbuddet på Høfde 42 oprensningen, under forudsætning af, at der er tilvejebragt den nødvendige statslige finansiering til oprensningen. Årsagen er dels et ønske om, at erfaringerne fra udbud af Høfde 42 oprensningen skal anvendes til udbuddet på fabriksgrunden, dels at undgå, at der ressourcemæssigt i markedet opstår flaskehalse ved gennemførelse af helt parallelle oprensningsprojekter.

Det videre arbejde med fabriksgrunden afhænger af tilvejebringelsen af det nødvendige økonomiske grundlag for gennemførelse af oprensningsprojektet. I løbet af efteråret 2023 vil der blive udarbejdet et opdateret estimat over de samlede omkostninger til gennemførelse af oprensningen af fabriksgrunden. Der udestår nu udarbejdelse af udbudsmaterialet, samt gennemførelse af udbudsforretningen. Dette må forventes samlet set at tage halvandet år, hvorefter selve oprensningsprojektet kan påbegyndes. Med en tidsforskydning på 2 år fra Høfde 42 oprensningen skal udbuddet være gennemført i efteråret 2025. Såfremt oprensningsprojektet inkl. tilladelser, oprensning og reetablering er af samme omfang som på Høfde 42, kan hele projektet være gennemført i 2031/2032.

Uventede forhold eller ny læring:

Regionen oplyser, at med de generelle prisstigninger s, at den samlede omkostning til gennemførelse af oprensningen af fabriksgrunden, vil ligge væsentligt over det oprindelige estimat på 250 mio. kr. Regionens bygherrerådgiver er i øjeblikket i gang med at revurdere omkostningerne til oprensningen. Det nye prisestimat vil indgå i regionernes opdaterede plan for generationsforureninger, som fremsendes til Miljøstyrelsen ultimo 2023.

Økonomi:

Regionen har ikke ansøgt om midler til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Cheminovas gamle fabriksgrund.

Høfde 42

Baggrund:

Forureningen stammer fra deponering af affald fra produktion af pesticider mv. på virksomheden Cheminova i 1950'erne og 1960'erne. Forureningen består hovedsageligt af pesticider og kviksølv. Risiko for overfladevand i Vesterhavet og Natura 2000-området i Knopper Enge. Den risiko fra forureningen er midlertidigt håndteret med en etablering af en jernspuns, der indkapsler forureningen. Dog er der bade- og fiskeriforbud på en strækning i Vesterhavet.

Regionen oplyser, at Høfde 42 depotet blev etableret i 1950'erne og har været kendt forurenet siden da. Der har været foretaget undersøgelser af forureningen siden begyndelsen af 1970'erne. Fra 2007 og fremefter har fokus i undersøgelserne været at tilvejebringe det fornødne grundlag for gennemførelse af et afværgeprojekt, der håndterer risikoen fra forureningen uden, at der er behov for at have drift af et afværgeanlæg.

Der er gennemført afværgeforanstaltninger ad flere omgange. I begyndelsen af 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne blev der dels fjernet fast affald, dels fjernet forurenet sand ned til grundvandspejlet.

I 2006 blev der etableret en afværge i form af en spunsvæg, der indkapsler forureningen. Spunsvæggen blev finansieret af Ringkjøbing Amt og staten. I tillæg til spunsvæggen er der i 2006 udført større kystbeskyttende foranstaltninger, ligesom der foregår kontinuert oppumpning og rensning af vand fra depotet. Spunsvæg mv. er en midlertidig foranstaltning, indtil der kan gennemføres en endelig afværge der håndterer risikoen fra forureningen.

Status for projektet september 2023:

Der er tilvejebragt det nødvendige grundlag for udbud af oprensningen af Høfde 42 depotet, herunder forureningsmæssige, geotekniske og infrastrukturelle oplysninger. Projektet blev udbudt første gang i 2022 og genudbudt i foråret 2023. Der modtages endelige tilbud fra de prækvalificerede virksomheder i efteråret 2023. Det er estimeret, at det kan tage mindst halvandet år, at indhente alle tilladelser. Herefter har virksomheden 4 år til at gennemføre oprensningsprojektet.

Efter oprensningen er tilendebragt og godkendt af regionen, skal regionen ifølge aftale mellem Miljøministeren og Regionsrådet gennemføre en undersøgelse af den restforurening, der efterlades under den maksimale oprensningsdybde, med henblik på en opdateret risikovurdering af denne del. Når dette arbejde er afsluttet, bliver der gennemført reetablering af området som herefter kan åbnes for offentligheden. Tidspunktet herfor forventes at blive i løbet af 2030.

Uventede forhold eller ny læring:

Oprensningsprojektet for Høfde 42 var i udbud i 2022, hvor der blev gennemført prækvalifikation og to forhandlingsrunder med de prækvalificerede tilbudsgivere. Med baggrund i forhandlingerne og de afleverede forhandlingstilbud var det tydeligt for regionen, at såfremt udbudsforretningen kørte videre, ville ingen af tilbudsgiverne aflevere konditionsmæssige tilbud indenfor prisrammen. Det skyldes særligt de stigende energipriser, men også at priserne på andre ressourcer (stål, beton mv.), oplevede stigninger. Den samlede omkostning for gennemførelse af oprensningen oversteg dermed markant det økonomiske loft, som var på oprensningen (375 mio. kr.). Regionen valgte at annullere udbudsforretningen, ændre udbudsmaterialet og genudbyde projektet under reviderede vilkår. Regionen vurderer foreløbigt, at oprensning af Høfde 42 kommer til at koste mere end 600 mio. kr. Et mere detaljeret prisestimat kan først laves, når udbudsforretningen er afsluttet. Miljøministeriet har ikke haft mulighed for at gennemgå forudsætninger bag det foreløbige skøn.

Regionen oplyser, at de har indhentet en del ny viden undervejs. Bl.a. har regionen oplevet forhandlingsrunderne med tilbudsgiverne som positive. Forhandlingsrunderne har opkvalificeret både udbudsmaterialet, og i særdeleshed også tilbuddene. Der er kommet fokus på Cash-flowets betydning for et langt projekt, og at der er usikkerhed ved indhentning af myndighedstilladelser, særligt for krav til udledninger.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Høfde 42 på 58.130.000 kr., hvoraf regionen endnu ikke har anmodet om udbetaling af midlerne. Aarhus Universitets Forskningsfond har gennem Auriga Industries A/S givet tilsagn om bevilling af 125 mio. kr. til oprensning af forureningen ved Høfde 42⁸.

Rønland

Baggrund:

Grunden ligger på Harboøre Tange. Der har været drevet kemisk fabrik på området af Cheminova og FCM fra 1962. Fabrikken er fortsat i drift. Forureningen skyldes udslip af miljøfremmede stoffer samt deponering af kemikalieaffald. Forureningen består af en lang række forskellige kemikalier til brug ved pesticidproduktion. Forureningen udgør en risiko for overfladevand i Limfjorden og Natura 2000-området i Knopper Enge. FMC foretager frivillig afværgepumpning for at undgå spredning af forurenede grundvand til omgivende miljø.

Rønland, som er den nuværende fabriksgrund for FMC (tidligere Cheminova), har været anvendt som fabriksgrund for kemikoncernen siden 1962. Der er udarbejdet en basisrapport af forureningstilstanden på grunden efter IED-direktivet / miljøbeskyttelseslovens § 35 c, men der er ikke sket en systematisk undersøgelse af hele grunden. FMC/Cheminova har udover basistilstandsrapporten foretaget forureningsundersøgelser i forbindelse med anlægsarbejder, oprydning efter spild mv. Hertil har regionen foretaget undersøgelser omkring Rønland, med henblik på at undersøge, om der sker en påvirkning af Limfjorden/Nissum Bredning. Hele Rønland vurderes at være forurenede.

FMC driver flere forskellige afværgeforanstaltninger, som dels er blevet påbudt i begyndelsen af 1980'erne, dels er påbudt i nyere tid, som følge af større spild. Afværgeforanstaltningerne sker ved oppumpning og rensning af grundvand, med henblik på enten oprensning eller hydraulisk kontrol af forureningerne. Det er Miljøstyrelsen, der er myndighed for virksomheden, og som derfor varetager tilsyn og myndighedsrolle generelt. Inden den de videre afværgeforanstaltninger kan udføres, skal der foretages en grundig undersøgelse af forureningen på Rønland. Denne undersøgelse er planlagt til fase 2 i regionernes plan for generationsforureninger. Den egentlige oprydning af forureningen er planlagt til fase 3.

Status for projektet september 2023:

Regionen har udarbejdet undersøgelsesoplæg for de samlede nødvendige forureningsundersøgelser af Rønland. Oplægget er opdelt i delområder, baseret på anvendelse og forventet forurening af de enkelte delområder. Områderne, der skal undersøges, dækker et meget stort geografisk areal og i et samlet undersøgelsesoplæg vurderes, at det vil koste omkring 420 mio. kr. at udføre de nødvendige undersøgelser. Størstedelen af omkostningerne udgøres af udgifter til kemiske analyser.

---

⁸ Status for generationsforureninger, Danske Regioner, 17. december 2022.

<https://edit.mst.dk/media/3dkiwvuv/2022-12-07-status-for-generationsforureninger-2022.pdf>.

Analysearbejdet omfatter et meget stort antal analyser af bl.a. specialstoffer og prisen for disse er usikker.

Regionen oplyser, at der endnu ikke er afsat midler til fase 2 i Danske Regioners plan for generationsforureninger til undersøgelse af forureningssituationen på Rønland eller til fase 3, hvor der er planlagt oprensning og/eller håndtering af risikoen fra forureningerne på Rønland. Såfremt midlerne tilvejebringes er det estimeret, at det vil tage 6-7 år at undersøge forureningssituationen. Undersøgelserne vanskeliggøres af placeringen af en aktiv kemisk virksomhed på de arealer, der skal undersøges. Når forureningsundersøgelserne er gennemført, vil det være muligt at vurdere, hvilke afværgeforanstaltninger der er bedst håndterer risikoen fra forureningerne på Rønland.

Uventede forhold eller ny læring:

Regionen oplyser, at Miljøstyrelsen i 2022 har vurderet, at påbuddene til Cheminova fra begyndelsen af 1980'erne er efterlevet. Denne afgørelse er regionen uenig i og regionen har anlagt retssag mod Staten, med henblik på prøvelse af afgørelsen ved domstolene. Indtil der foreligger en afgørelse fra retssystemet, er FMC's afværgeindsats på hhv. øst- og sydområdet frivillig. FMC har tilkendegivet, at det er deres intention fortsætte med de frivillige afværgeforanstaltninger. – og virksomheden har tilbudt at indgå i en skriftlig aftale om det.

Økonomi:

Regionen har ikke ansøgt om midler til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Rønland.

Miljøministeriet bemærker, at Rønland er et helt særligt tilfælde af en generationsforurening. Der er tale om en igangværende virksomhed, som fortsat driver den type af produktion, der kan have forårsaget forureningen, og hvor der har været succession i ejerskabet.

Generationsforureninger beliggende i Region Hovedstaden

Collstropgrunden

Baggrund:

På Collstropgrunden ved Esrums Sø foretog firmaet Collstrop i perioden 1936-1976 træimpregnering af telefonpæle. Forureningen består hovedsageligt af arsen, krom og kobber. Forureningen udgør en risiko for natur og på længere sigt overfladevand i Esrums Sø.

De indledende forureningsundersøgelser var afsluttet forud for tildelingen af midler til håndtering af generationsforureninger i finansloven for 2021.

Status for projektet september 2023:

Regionen har påbegyndt de udvidede forureningsundersøgelser. Regionen oplyser, at de forventer at afslutte de udvidede undersøgelser og gennemføre udbud i 2025. Afslutningen af oprydning/afværgeforanstaltninger forventes at blive i 2029.

Uventede forhold eller ny læring:

Af ny viden har regionen svaret, at den forventede spredningsvej i det terrænnære grundvandsmagasin ikke kunne påvises og sent i undersøgelsen blev en ny spredningsvej påvist i regnvandsledning, dræn og på terræn. Der findes ikke en egnet afværgeteknik til arsen forureningen, derfor er der igangsat et udviklingsprojekt, der skal teste nye metoders egnethed til den permanente afværge.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Collstropgrunden på 25 mio. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 7.609.603 kr.

Naverland 26 A og B

Baggrund:

Naverland 26 i Glostrup er tidligere central for distribution af klorerede opløsningsmidler til sjællandske renserier, Forureningen består af klorerede opløsningsmidler. Forureningen udgør en risiko for grundvand, men afværgeløsninger fra regionen og vandforsyningsselskabet sikrer drikkevandsindvindingen imod forureningen.

Regionen oplyser, at de udvidede forureningsundersøgelser med fokus på fri fase klorerede opløsningsmidler er afsluttet på kildegrunden. Forureningsudbredelsen er ikke afgrænset, hverken på kildegrunden eller i den 2,5 km lange forureningsfane. Af udførte afværgeforanstaltninger blev der i 2008 etableret en afværge pumpning af forurennet grundvand på kildegrunden. Formålet var at reducere yderligere udsivning fra kildegrunden til grundvandsmagasinet, da forureningen var stigende i vandforsyningsboringer til almen vandværk.

Status for projektet 2023:

De udvidede forureningsundersøgelser blev påbegyndt for forureningsfanen efter tilsagn om midler i juli 2023. Afværgepumpningen fra 2008 fortsætter indtil der iværksættes en anden afværge. Regionens forventer, at udvidede forureningsundersøgelser af forureningsfanen kan afsluttes i 2024.

Regionen forventer, at udbudsprocessen (EU-udbud) tager 1 år og kan igangsættes, så snart der bevilges midler til afværge af kildegrunden. Afværgeforanstaltningerne på kildegrunden afsluttes januar 2027 under forudsætning af udbudsprocessen opstartes i januar 2024. Der planlægges afværge i forureningsfanen, når denne er afgrænset, og når der er identificeret en egnet afværgemetode i kalk. Efter planen igangsættes afværge af forureningsfanen i 2027-2029. Herefter følger en periode med overvågning af fjernelsesprocessen i ca. 5-10 år og vurdering af effekt.

Uventede forhold eller ny læring:

Undersøgelserne på kildegrunden viser, at forureningens udbredelse er større end tidligere vurderet. Dette er fordyrende. Skitseprojektet fra 2023 estimerer en pris på 170 mio. kr. for oprensning af det udvidede område på kildegrunden. Pris eller metode for afværge af den 2,5 km lange forureningsfane kendes endnu ikke.

Arbejdet på Naverland giver ny viden om afværgemetoder i kalk. Der planlægges termisk oprensning på kildegrunden og i den forbindelse er der gennemført tests af, hvordan kalk reagerer på høje temperaturer. Der er erfaringer fra udlandet med termisk oprensning i granit og andre hårde bjergarter, men kun sparsomme erfaringer med metoden i kalk. Forureningsfanen fra Naverland er en af landets største med 2,5 km's udbredelse i længden, hvor bredde og dybde er ukendt. Sammen med DTU undersøger Region Hovedstaden, hvordan man mest effektivt kan fastlægge indsatsområdet for afværgeforanstaltninger i fanen uden at skulle etablere et voldsomt antal dybe og dyre boringer. Der er derfor flere erfaringer, der kan overføres til andre store forureningsager.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Naverland på 9 mio. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 4.132.479 kr.

Lundtoftevej 150 - 160

Baggrund:

På Lundtoftevej 150-160 i Lyngby har der været produktion af hårde hvidevarer i perioden 1948 til 1995. Forureningen består af klorerede opløsningsmidler. Forureningen udgør en risiko for en grundvandsressource i et område med særlig drikkevandsinteresse. Forureningen udgør ikke et problem for beboelsen i området, ligesom det er ikke påvist, at forureningen udgør en risiko for indvinding af drikkevand.

Forud for tildeling af midler til generationsforureninger på finansloven for 2021 var de indledende forureningsundersøgelser afsluttet, og udvidede forureningsundersøgelser var påbegyndt.

Status for projektet 2023:

Regionen er i gang med udvidede forureningsundersøgelser, som de forventer er afsluttet i starten af 2024. Regionen oplyser, at gennemførelsen af udbud afhænger af, hvornår der bevilliges økonomi til anden fase. Udbudsmateriale og udbud tager ca. 1 år at udarbejde og gennemføre.

Regionen forventer selve kildeoprensningen skal være i drift i ca. 10 år, og at den kan afsluttes omkring 2035. Afværgepumpning i forureningsfanen forventes at være i drift i minimum 30 år og afsluttet omkring 2055. Estimerne er under forudsætning af, at der vælges at foretage en kildeoprensning baseret på ventilation og afværgepumpning i forureningsfanen.

Uventede forhold eller ny læring:

Regionen har af uventede forhold oplyst, at tidsplanen er udvidet lidt, særligt grundet udfordringer i forbindelse med borearbejde. Der er ingen ændringer til oprindeligt prisskøn, da dette først estimeres slut 2023/start 2024. Af ny viden oplyser regionen flere ting. Tests har givet betydelig viden om forureningsmassens fordeling i og udvaskning fra kildeområde samt om hidtil uidentificerede kilder på grunden.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Lundtoftevej på 9.570.000. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 4.159.531 kr.

Vestergade 5, Skuldelev

Baggrund:

Forureningen på Vestergade 5 i Skuldelev i Hornsherred på Sjælland stammer fra en tidligere metalvarefabrik, der lå på grunden i perioden 1968-1983. Forureningen består af klorerede opløsningsmidler. Forureningen udgør en risiko for grundvand i et område med særlig drikkevandsinteresse og har spredt sig til områder med eksisterende vandindvinding.

Gennem tiden er der udført en lang række aktiviteter. Udvidede forureningsundersøgelser og afværgeforanstaltninger for at sikre indeluften samt lokale kildeoprensninger er afsluttet. Da indsatsen har stået på i mere end 20 år, og forureningsforholdene ikke er stationære, forventer Region Hovedstaden, at der fortsat vil være behov for supplerende undersøgelser af f.eks. forureningsudbredelsen.

Status for projektet september 2023

Et skitseprojekt er under udarbejdelse for forureningen på kildegrunden, som forventes afsluttet i 2023. Herudover har der i en årrække været gennemført monitoring af indeklimainsatsen på nærliggende boliger samt grundvandsressourcen.

En foreløbig tidsplan for det videre arbejde er skitseret nedenfor. Tidsplanen tager forbehold for konklusionerne i skitseprojektet, og for at den nødvendige økonomi tilvejebringes medio/ultimo år "nul/o", vil en tidsplan for det videre arbejde kunne se ud som følger:

- År 1: EU-udbud af detailprojekt. Som led i detailprojektet gennemføres supplerende udvidede undersøgelser, bl.a. i forbindelse med endelig afgrænsning af indsatsområdet. Grundejeraftale/ekspropotion.
- År. 2: EU-udbud af afværgeprojekt. Afværgeprojekt, kilde igangsættes.
- År. 3: Afværgeprojekt, kilde fortsat. Afværgeprojekt, grundvand/afskæring – efterpolering igangsættes.
- År. 4: Dokumentation for kildeindsats. Monitering/dokumentation af om afværgeprojekt "grundvand/afskæring – efterpolering" virker efter hensigten.
- År. 5 --> X: Monitering/dokumentation af om afværgeprojekt "grundvand/afskæring – efterpolering" virker efter hensigten.

Uventede forhold eller ny læring:

Det må forventes, at tidsforløbet for afværgeprojektet er lidt længere end oprindelig skitseret pga. udbudsprocesserne. Økonomien forventes at blive ændret som følge af den fortsatte udbredelse af forureningen, hvorfor udstrækningen af det endelige indsatsområde er vokset. Et revideret prisskøn forventes at foreligge primo oktober 2023 ud fra den forventede forureningsudbredelse medio 2023.

Økonomi:

Regionen har fået tildelt tilsagn om tilskud fra Miljøstyrelsen til undersøgelse- og oprensningsprojekter ved Vestergade på 1 mio. kr., hvoraf regionen har fået udbetalt 5.316 kr.

5. Opsummering

Indsatsen for generationsforureninger er i gang og de fleste af generationsforureningerne befinder sig i undersøgelsesfasen. For to generationsforureninger pågår der udbud, der forventes afsluttet inden udgangen af 1. kvartal i 2024. Oprydningen af Kærgård Klitplantage er igangsat. Fremdriften er som forventet, da generationsforureninger er omfattende, teknisk komplicerede og tidskrævende forureninger at rense op og/eller afværge. Indsatsen svarer til regionernes skøn i Danske Regioners årlige planer jf. tabel 3. De nuværende skøn tyder fortsat på, at det vil være muligt at leve op til den 3. milepæl i støtten fra EU's genopretningsmidler om, at mindst fire oprydninger skal være igangsat i 2. kvartal 2026.

Finansieringen blev fastlagt med finanslovsaftalen for 2021 for perioden 2021-2025. SMV- regeringen bekræftede i sit regeringsgrundlag i 2022, at den aftalte indsats vil ske i overensstemmelse med aftalen herom. Der blev i juni 2022 indgået aftale mellem den daværende socialdemokratiske regering, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten om oprettelse af en grøn fond, en statslig finansiel ramme, der kan finansiere en række større, længerevarende statslige investeringer på det grønne område.⁹ I aftalen blev der peget på generationsforureninger som et eksempel på en investering, der kan finde sted under denne ramme. En fastlæggelse og dimensionering af bevillinger til generationsforureninger efter 2025 kan derfor ske i forbindelse med udmøntning af midler fra den grønne ramme. Regionerne nævner som et usikkerhedselement, at finansieringen efter 2025 ikke er afklaret. En forholdsvis tidlig økonomisk afklaring vil derfor bidrage til en kontinuitet i indsatsen, således der ikke kommer en pause i indsatsen, mens regionerne afventer klarhed om den økonomiske ramme efter 2025.

---

⁹ [Aftale mellem regeringen, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti om: Etablering af en grøn fond \(24. juni 2022\) \(fm.dk\)](#)

6. Uddybende tabeller

Tabel 3. Ændringer i regionernes planer i perioden 2020-2022 for oprensning og økonomi.

Generations- forurening	November 2020	December 2021	December 2022	September 2023
	Oprensningsår/Finansieringsbehov (mio. Kr.)			
Høfde 42	2027 / 225	2027 / 225	2029 / 450	Ca. 2029 Ekstra undersøgelser (Ca. 2030) / >600
Cheminovas gamle fabriksgrund	2027 / 225	2027 / 225	2029 / 225	Uafklaret. Afventer estimat af finansiering og udbudsproces / Afventer plan for 2023
Rønland	>2032 / 1.040	>2032 / 1.040	>2032 / 1.420	>2032 / Afventer plan for 2023
Kærgård Klitplantage	2025 med monitoring til ca. 2040 / 76	2027 med monitoring til ca. 2040 / 76	2027 med monitoring til ca. 2040 / 76	2027 med monitoring til ca. 2040 / 76
Himmark Strand	2028 / 127	2024 / 149	2025 / 149	2026 – 2027 (ikke offentlig viden) / Afventer plan for 2023
Det tidligere Grindstedværkets fabriksgrund	2038 / 442	2028 / 449	2024 med drift til 2038 / 449	Ca. 2038 / Afventer plan for 2023
Lundtoftevej	2025 med drift til >2055 / 116	2026 med drift til >2032 / 116	2024 med drift til 2055 / 120	Ca. 2035 med drift ca. 2036 til 2055 / Afventer plan for 2023
Naverland	2030 / 118	2030 / 118	2029 / 124	2029 med drift 2030 til ca. 2040 / 170
Vestergade 5	2026 med drift til 2056 / 73	2025 med drift til 2056 / 73	2025 med drift til 2056 / 72	Ca. 2025 med monitoring til ca.? / Afventer plan for 2023
Collstropgrunden	2025 med drift til 2029 / 270	2029 / 270	2029 / 270	2029 / 270

Note:

Ændring i vurderet finansieringsbehov er markeret med fed skrift. Det samlede estimat er eksklusiv ekstern finansiering. Den eksterne finansiering er midler fra aktstykke 137 med 50 mio. kr. til foreninger ved Grindsted og 50 mio. kr. til Høfde 42 og Cheminovas gamle fabriksgrund, der også har modtaget 125 mio. Kr. fra Auriga – Århus Universitets Forskningsfond. Danfoss har ydet finansiering på 25 mio. kr. til håndtering af Himmark Strand.

Tabel 4: Økonomiske nøgletal for generationsforureninger 2021-september 2023

	I alt løbende priser	I alt 2023 PL	Region Hovedstaden	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Miljøstyrelsen administration
2021						
Bevilling	50	52,5				
Tilsagn	50	50	15,6	34,4	0	0
Udbetalt	0	0	0	0	0	0
2022						
Bevilling	101,1	105				
Tilsagn	101,1	101,1	13	29	58,1	1
Ubetalt	3,4	3,5	3,5	0	0	1
2023						
Bevilling	162,8	162,8				
Tilsagn	20	20	16	3	0	1
Udbetalt	48,2	48,2	35,7	12,5	0	0
Perioden 2020-2023						
Bevilling	313,9	320,3				
Tilsagn	171,1	171,1	44,6	66,4	58,1	2
Udbetalt	51,6	51,7	39,2	12,5	0	1
Noter:						
1. PL-niveau fremgår af tekst. Tilsagn er altid i pl for det år, hvor de gives, fordi de ikke pl reguleres.						
2. Tallene for 2023 dækker perioden frem til 1. september 2023. Der forventes at blive givet tilsagn for hele bevillingen inden udløbet af 2023.						
3. For samlet at give et mere overskueligt billede er de 1 mio. kr. årligt til MSTs administration opført som et tilsagn						